

методичного інструментарію для забезпечення оптимальних навчальних результатів здобувачів освіти в умовах компетентнісної освіти.

Ключові слова: методи навчання, типологія методів, компетентнісна освіта.

Список використаних джерел

1. Національний звіт за результатами міжнародного дослідження якості освіти PISA-2018 / кол. авт. : М. Мазорчук (осн. автор), Т. Вакуленко, В. Терещенко, Г. Бичко, К. Шумова, С. Раков, В. Горох та ін. ; Український центр оцінювання якості освіти. Київ : УЦОЯО, 2019. 439 с. URL : http://testportal.gov.ua/wp-content/uploads/2019/12/PISA_2018_Report_UKR.pdf
2. Новосьолова В. І. Результати проведення PISA-2018 як інструмент підвищення рівня сформованості читацької компетентності учнів. *Дивослово*. 2020. № 7-8. С. 12-18.

УМОВИ РЕАЛІЗАЦІЇ КОМПЕТЕНТНІСНОГО ПІДХОДУ В ПІСЛЯДИПЛОМНІЙ ПЕДАГОГІЧНІЙ ОСВІТІ

*Олійник Ірина,
канд. пед. наук, ст. наук. співробітник,
Інститут педагогіки НАПН України,
м. Київ, Україна*

У рамках Концепції Нової української школи визначені основні напрямки розвитку освіти. Закономірність переходу до нового типу освіти визначається необхідністю формування в учнів адекватної сучасному рівню знань картини світу, цілісного світорозуміння і наукового світогляду, інтеграції особистості в національну та світову культуру. Нова освітня парадигма найтіснішим чином пов'язана з компетентнісним підходом до визначення змісту та розробки технологій організації освітнього процесу на всіх рівнях, від початкової школи до вузівської підготовки.

Сучасний учитель покликаний вільно орієнтуватися в нових умовах, адаптуватися до педагогічних інновацій і в повній мірі використовувати творчий підхід до формування компетентностей, «яких кожен потребує для особистої реалізації, розвитку, активної громадянської позиції, соціальної

інклюзії та працевлаштування і які здатні забезпечити особисту реалізацію та життєвий успіх протягом усього життя» [4]. Набуття життєво важливих компетентностей дасть людині можливість орієнтуватись у сучасному суспільстві, інформаційному просторі, швидкоплинному розвитку ринку праці та подальшому здобутті освіти. «Суспільство як сукупність індивідів без наукової компетентності при сучасних досягненнях техніки буде самоусунене з біосфери і ноосфери» [2].

Відкриваючи великі можливості для успішної діяльності вчителя та учнів, компетентнісний підхід ставить високі вимоги до всіх учасників освітнього процесу. Психологічний механізм формування компетентності суттєво відрізняється від механізму формування понятійного «академічного» знання [1, с. 12]. Тому для педагогів компетентнісний підхід є досить складною проблемою, вирішити яку може допомогти система післядипломної освіти.

Проблема змісту післядипломної освіти та способів організації його засвоєння педагогами в контексті побудови компетентнісно орієнтованої освітньої практики є однією з гострих проблем. Цю проблему ми конкретизували в цілях: створити умови для особистісно орієнтованого навчання педагогів для перетворення зацікавленості знаннями і вміннями на стійкі переконання та практичні дії; сформувати особистісне позитивне ставлення, внутрішню мотивацію до оволодіння знаннями та уміннями з формування компетентностей учнів; створити психолого-педагогічні умови для набуття педагогами досвіду власного «учнівства» в компетентнісно орієнтованому освітньому середовищі післядипломної освіти.

Основні характеристики компетентнісного підходу до побудови моделі підвищення кваліфікації полягають в наступному:

1. Засвоєння інформаційного матеріалу і процесуального змісту в єдності.
2. Спілкування викладача та учасника курсів, учасників курсів між собою як суб`єкт-суб`єктна позиційна взаємодія. Зміст виступає при цьому засобом, матеріалом з приводу якого здійснюється комунікація.

3. Підвищення кваліфікації передбачає поєднання лекцій, в яких викладач компактно і структуровано подає укрупнену дидактичну одиницю змісту, та занять, на яких формуються практичні уміння (семінари, практичні заняття, проєктна діяльність, індивідуальна самостійна робота, робота в малих групах тощо).

4. Забезпеченість необхідними засобами (в друкованому, електронному вигляді, відеокомплекси), що дозволяє індивідуалізувати підвищення кваліфікації та здійснювати контроль та самоконтроль, оцінку та самооцінку ступеня засвоєння.

5. Рефлексивний аналіз всіма учасниками своєї професійної діяльності, способів учіння, спілкування та особистісного розвитку на курсах, забезпечення його проведення спеціальними засобами (щоденники, схеми і т. д.).

Специфіка спроектованого освітнього процесу в системі післядипломної освіти полягає в тому, що форми організації занять вибудовуються в логіці особистісно орієнтованої освітньої практики, для якої характерні: ціле- та сенсопородження, діалогічність взаємодії та кооперації діяльностей викладача та слухачів, рефлексія.

До умов реалізації компетентнісного підходу в післядипломній педагогічній освіті відносимо: особистісна орієнтованість освітнього процесу в закладі післядипломної освіти; забезпечення пізнавальної мотивації учасників післядипломної педагогічної освіти; конструювання освітнього середовища післядипломної педагогічної освіти, адекватного цілям навчання; організація та включення учасників в самостійну пізнавальну діяльність.

Компетентнісний підхід до організації післядипломної освіти вчителів вимагає від викладачів та методистів високої творчої активності, умінь створювати такі навчальні ситуації, в яких загальним для групи предметом дослідження та перетворення стає усвідомлення та поведінка кожного учасника цього процесу.

Ключові слова: компетентнісний підхід, післядипломна педагогічна освіта, особистісно орієнтоване навчання.

Список використаних джерел

1. Болотов В. А., Сериков В. В. Компетентностная модель: от идеи к образовательной программе. *Педагогика*. 2003. №10. С.8-14.
2. Ільченко В. Р., Гуз К. Ж. Тільки освічені вільні. *Український педагогічний журнал*. 2016. № 3. С. 31—38.
3. Компетентнісний підхід у сучасній освіті: світовий досвід та українські перспективи: Бібліотека з освітньої політики/ Під заг. ред. О. В. Овчарук. К.: «К.І.С.», 2004. 112 с.
4. Про схвалення Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти “Нова українська школа” на період до 2029 року. Розпорядження КМУ № 988-р від 14. 12.16 року. [Електронний ресурс] / URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/988-2016-%D1%80#Text>

ДО ПИТАННЯ ПРО НОВИЙ ВИМІР РЕЗУЛЬТАТІВ ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ

*Онопрієнко Оксана,
канд. пед. наук, ст. наук. співробітник,
Інститут педагогіки НАПН України,
м. Київ, Україна*

Упродовж десятиліть початкова школа перебуває у ситуації реформ. Останні дві реформи пов’язані з упровадженням компетентнісного підходу до навчання. Пріоритетні напрями розвитку початкової освіти відображені в державних стандартах 2011 і 2018 років [1; 2]. Спільною для цих документів є ідея компетентнісного навчання – орієнтація мети і пов’язаних із нею результатів на формування в учнів здатності використовувати навчальний досвід у різноманітних життєвих обставинах. Відмінність стандартів пов’язана із визначенням результативного складника: за нормативом 2011 року пріоритетними є предметні компетентності та ключова компетентність «уміння вчитися», за стандартом 2018 року – всі ключові компетентності, усталені в міжнародному освітньому просторі.

Щодо категорії компетентності. Це справді вагома якість, яка допомагає людині орієнтуватися в мінливому світі. Проте чи можемо сміливо заявляти, що всі ключові компетентності можуть бути сформовані в початковій школі?